

SVENSKA BRANDCHEFSFÖRENINGEN

Förslag
Till
allmänna föreskrifter
för avhållande av förevisningar med rörliga fotografiska bilder
(kinematografförevisningar).
1914

De stora olyckor, som uppstått genom brand i kinematografer, de förluster av liv och egendom, som åtföljt dylika eldsvådor, har, även om vårt land hittills varit jämförelsevis förskonat, dock föranlett Svenska Brandschefsföreningen att utarbeta ett förslag till föreskrifter för avhållandet av kinematografförevisningar. Härtill har också den från såväl tillståndsbeviljade personer som även statens biografbyrå uttalade önskan om normerade bestämmelser bidragit. Då emellertid utfärdandet av en förordning kan komma att dröja, har föreningen ansett lämpligt att redan nu utgiva det antagna förslaget som en rådgivare för de personer, som har att meddela tillstånd till förevisningar av ifrågavarande slag.

Förslaget, som i huvudsak är grundat på såväl inom landet som av framstående specialister i utlandet gjorda erfarenheter och försök, avser på samma gång att icke omöjliggöra avhållandet av mera tillfälliga förevisningar, förevisningar i samband med undervisning och föreläsningsverksamhet samt å sådan platser, där inrättandet av permanenta lokaler icke är möjligt.

Såsom av förslaget framgår avse vissa bestämmelser att utgöra skydd mot filmens antändande, andra mot att eventuellt uppkommen eld i en filmrulle skall kunna spridas till antändbara föremål, och de enkla eldsläckningsapparater, som nämnas, äro blott avsedda för hindrande av sådan elds spridande. Vissa föreskrifter avse att låta en antänd film brinna med låga och sålunda förhindra den skadliga gasutvecklingen vid brand utan lufttillförspel samt risken för explosion.

Då erfarenheten visas att panik mången gång uppstått utan att verklig fara förelegat, har en del föreskrifter intagits dels till förhindrande av sådan fara uppkomst, dels till skydd mot eventuellt uppkommen sådan. Så avser t. ex den å apparatur föreslagna skorstenen intet annat än förhindrande av att lågan från en brinnande filmrulle skulle slå upp genom ventilationsöppningen och giva intryck av brand i själva apparatkuren.

Däremot avse de intagna föreskrifterna rörande apparat utan sådan apparatur att giva en antänd rulle tillfälle att brinna fullständigt fritt och fullt åskådligt på så stort avstånd från varje antändbart föremål eller publik att verklig fara är utesluten.

Slutligen avse bestämmelserna rörande utgångar, trappor och belysning samt om lokals läge i förhållande till marken att i någon mån inskränka följderna av en uppkommen panik.

I augusti 1914 Svenska Brandschefsföreningen

adr. Kalmar.

Förslag

Till

Allmänna föreskrifter för avhållande av förevisningar med rörliga fotografiska bilder (kinematografövisningar).

Tillstånd till förevisande av kinematografbilder.

Var och en, som vill offentligen förevisa rörliga fotografiska bilder, skall vid den i Kungl. Maj:ts Nådiga Förordning angående biografföreställningar, given Stockholms slott den 22 juni 1911, föreskrivna ansökans görande visa att den apparat, som vid förevisningarna skall komma till användning, blivit av en av Konungens Befallningshavande inom länet förordnad besiktningsman godkänd och med dennes stämpel försedd samt att den person, som skall sköta apparaten är försedd med av nämnde besiktningsman utfärdat intyg att han är till skötandet kompetent.

Lokal.

Lokal för kinematografiska förevisningar skall helst vara belägen i bottenvåning, men må, om utgångsmöjligheterna äro särdeles ändamålsenliga, vara belägen en trappa upp eller med golvet högst fyra meter över marken.

Apparatrum.

Apparatrum skall ha en storlek av minst 4 kvadratmeter med en minsta bredd av två meter samt en höjd av 2,5 meter.

Det skall om möjligt ha ett fönster i byggnadens yttervägg.

Dess dörr skall ej leda till åskådarerummet, dettas tambur eller gång, genom vilken åskådarna skall passera. Dörren skall vara självslutande utåtgående och kunna öppnas genom en tryckning inifrån.

Apparatrummet skall vara av oförbränneligt material eller, om det består av trä, vara beklätt med oförbränneligt ämne, som icke kan leda till träet i sådan grad att detta bringas till antändning. Apparatrummet skall, om ej fönster finns, vara försett med en nedre och en vid taket varande ventilationsöppning av vardera omkring 50 cm i kvadrat och skall den övre leda direkt ut i det fria.

Öppningarna mellan apparatrum och åskådarerum skola vara de minsta möjliga och försedda med 5 mm. tjockt glas, som ej kan borttagas, varjämte skjut- eller fallluckor av järnplåt skall finnas, vilka automatiskt slutas vid uppkommen brand och vilka även kunna skötas utifrån. I apparatrummet få inga andra brännbara föremål finnas än de films, som vid samma föreställning användas. Klädespersedlar, program, torklappar, trassel o.d. få ej i apparatrummet finnas.

De filmer, som ej äro i apparaten uppsatta, skola förvaras i tätt slutande, mot antändande och hetta skyddande lådor, som ej få ställas invid eller under apparatbordet.

Apparaten.

Apparaten skall vara så konstruerad att, om under pågående föreställning filmens rörelse skulle avstanna, ljus- och värmestrålarna omedelbart må kunna automatiskt avstängas, och få dylika slutare icke under föreställning sättas undan funktion.

Den framför ljuskäglan varande delen av filmen (i apparatfönstret) skall vara så skyddad att en där uppkommen låga ej kan nå andra delar av filmen. Beröring mellan filmen och lamphuset skall vara utesluten.

Som ljuskälla skall elektriskt ljus användas. För vissa tillfälliga föreställningar samt där elektrisk ström ej finnes att tillgå, kan kalkljus få användas.

Projektionslamporna skola anbringas i hus av järn med dubbla väggar med invändig luftcirkulation. Lamphusets öppningar skall i möjligaste mån vara täckta med metalltrådsduk för att hindra kolpartiklars utfallande. Lamphusets botten får ej förses med hål.

Anordning skall finnas för avledande av värme från ljuskällan.

Lamphusets längd bör vara så stor att dess bakre ända befinner sig 30 cm bakom ljuskällans yttersta läge.

Regleringsanordningen av lampan skall vara utdragen bakåt så långt att handhavandet kan ske utom lamphuset. Bakre öppningen skall slutas av obrännbart förhänge.

Vid begagnande av elektrisk belysning skola för dylika installationer gällande bestämmelser vara tillämplade och årligen av fackman besiktigas. Motstånd böra förläggas utom apparatrummet. För uppsamlande av förbrukade kolspetsar skall bakom lamphuset finnas en fast sittande plåtbehållare.

Vi användande av kalkljus¹ skola antingen sådana lampor tillåtas, i vilka gasen bildas för strax framför lågan eller s. k. blandningsbrännare, i vilka blandningen sker inom brännaren. Vid det senare slaget måste finnas anordning till förhindrande av att lågan slår tillbaka. Alla förbindningar mellan lampa, syrebehållare och gasledning eller saturator² måste bestå av pålitliga, väl fästade slangar.

Vid användande av eter, bensin eller gasolinljus måste vätskan förvaras i en utanför lamphuset befintlig behållare. Denna skall vara försedd med poröst ämne för uppsugande av vätskan. All påfyllning av behållare skall ske vid dagsljus i ett från apparatrum skilt rum, och får vätskan ej i apparatrummet förvaras.

Rullarna för filmens av- och påspolande skall vara så beskaffade att filmen vid eventuell antändning kan brinna med god lufttillförsel, således utan att utveckla rök.

Apparater, vid vilka filmrullarna äro inneslutna i skyddstrummor, samt andra förekommande apparater av flera slag, där en förbränning utan låga kan förekomma, må endast användas inom apparatrum, som äro fullständigt skilda från åskådarerummet och som hava direkt utgång till det fria.

Upplindande av film får ej ske i för åskådarna avsedda delar av byggnaden.

¹ Kalkljusapparaten bestod av en med eter fylld lampa som var kopplad till en syrgassäck och en kalkljusbrännare.

² För mättnad?

Apparatens skötande får endast anförtros åt därtill kompetent, pålitlig person, som erhållit tillstånd därtill.

Så länge apparat är i rörelse får skötaren ej lämna sin plats vid densamma.

Tillträde till apparatrum får endast medgivas förutom skötaren ett biträde samt personer, som äga rätt att inspektera.

Begagnade av bar eld samt rökning är absolut förbjudet inom apparatrum. Invid apparatrum skall under föreställning finnas en med vatten fylld pyts.

Åskådarerum.

Tillträde till kinematografföreställning får på en gång endast medgivas visst antal personer. Detta antal skall beräknas sålunda att gånger av minst 120 cm bredd beredas mellan och på sidorna om de olika grupperna av sittplatser. Vardera av dessa grupper får ej i bredd upptaga mera än 12 sittplatser, vardera om minst 50 cm bredvid varandra. Mellan stolraderna skall vara ett avstånd av minst 70 cm räknat från rygg till rygg. Gångar av nämnda bredd skall anordnas framför främsta och bakom sista stolraderna och, där mera än 12 stolrader förekomma, skola tvärgångar anordnas. Gångar böra leda mot utgångarna.

För lokal rymmande intill 150 personer skola 2 utgångar finnas, vardera av minst 120 cm bredd och böra dessa om möjligt leda direkt ut i det fria. För större antal åskådare skall utgångarnas antal och storlek ökas så att ytterligare 90 cm tillkomma för varje nytt hundradetal personer.

Anbringande av läktare må tillåtas under villkor att dessa hava från övriga åskådarerummet skilda utgångar, vilka i övrigt fylla nyssnämnda förändringar.

Alla sittplatser skola vara golvfasta.

Om ståplatser anordnas, skall dessas antal beräknas enligt ovanstående med iakttagande av att för varje rad dylika beräknas minst 60 cm i djup.

Som utgångar få ej till väntrum för publiken ledande dörrar användas. Själva dörrarna skall vara utåt-gående och skola kunna öppnas genom ett enda handgrepp å en låsanordning, som ej får anbringas lägre än 150 cm och ej högre än 180 cm räknat från dörrrens nedre kant.

Utgångarna skall vara utmärkta med tydliga skyltar.

Ingångsdörrar få endast vid fara användas vid utgående.

Trappor, som kan leda från utgångarna, få icke vara dragna i spiral. De skall vara försedda med ledstänger och ha en bredd av minst 120 cm mellan ledstängerna. Är de bredare än 250 cm så skall de avdelas medels ledstång i mitten.

Belysning av åskådarerummet och utgångarna skall, där möjlighet därtill finns, vara elektrisk. Denna bör om möjligt ha annan källa än den i apparatrummet, men, även om så ej är möjligt, vara försedd med särskild strömbrytare anbringad utom apparatrummet, så att belysningen kan tändas av personal utom detta rum. Ständigt under föreställning brinnande reservbelysning skall finnas i åskådarerummet, vid utgångarna och eventuellt befintliga trappor eller gånger.

Gardiner, draperier o.d. må ej i kinematograflokaler uppsättas i eller i närheten av apparatrum. Lösa eller endast delvis fästade mattor få ej förekomma.

Rökning inom åskådarerum vara ej tillåten.

Apparat för signalering av brand må av ortsmyndighet kunna anbefallas i för kinematografföreställningar använda lokaler, särskilt i dylika rymmande större antal personer eller i sådana, där särskilda omständigheter därtill föranleda.

Ävenså må anbefallande av brandvakt göras för viss lokal eller visst tillfälle.

I åskådarerum skall anslag vara uppsatt om tillåtna antalet åskådare.

För varje lokal gällande bestämmelser skola finnas anslagna å synlig plats.

Beträffande kinematografiska föreställningar av mera tillfällig natur gäller att ovanstående bestämmelser skola i huvudsak följas. Där inga för ändamålet avsedda permanenta lokaler finnas eller ej med fog kunna föreskrivas, må undantagsvis även andra lokaler komma till användning under iakttagande av att, i den mån här givna bestämmelser icke kunna fyllas, andra av myndigheterna efter brandchefs eller annan kompetent persons hörande för ändamålet lämpade föreskrifter utfärdas till skydd mot fara genom brand, rök eller panik.

Transportabel apparatur får ej i åskådarerum uppsättas och användas utan att nämnda rum har så stor höjd att ett avstånd av 250 cm uppkommer mellan apparaten och taket. Taket i sådant rum skall vara putsat eller, om det består av trä, beklädas med asbest och plåt till minst samma storlek som apparaturen. Rum med papperstak må dock för ändamålet användas om taket har en höjs av minst 4 meter över apparaten.

Apparatur skall vara tillverkad av oförbränneligt material, vara tätt hopfogad, försedd med ventilationsöppningar enligt ovan samt till den övre öppningen en av oförbränneligt material gjord skorsten av samma vidd och en höjd av 2 meter. Där så låter sig göra, skall sådan skorsten dragas ut i det fria.

Apparatur får ej uppställas så att åskådare vid ut- eller ingående komma densamma närmare än 2 meter. För samma ändamål skall kuren omgivas av lämpligt stängsel. Som en in- och utgång finns till rum, som för ifrågavarande ändamål upplåtes, får apparaten icke uppställas vid samma vägg.

Å läktare, till vilken åskådare äga tillträde, får apparatur ej uppställas såvida icke trapporna från läktaren äro anbrakta vid denna från kuren motsatta ända.

Uppställande och användning av apparat utan omgivande kur får undantagsvis för visst tillfälle medgivas i åskådarerum beläget i bottenvåning och försedd med särdeles bekväma utgångar, men får ej ske i rum med papperstak. Å golvet under apparaten skall anbringas eldfast plan av 2 meter i fyrkant. I omedelbar närhet av apparaten skola tre med vatten fyllda pytsar samt en våt duk av 2 meter i fyrkant eller en duk av samma storlek tillverkad av asbest finnas till hindrande av uppkommen elds spridande. Vid sålunda anordnad föreställning få ej andra films finnas inom 4 meters avstånd från apparaten än de i denna uppsatta rullarna.

För hållande av förevisningar av kinematografiska bilder i lärorum, föreningslokaler, föreläsningssal m.fl. jämförliga skall tillstånd enligt ovan sökas och skola vid sådant tillstånds meddelande i denna förordning givna föreskrifter i alla tillämpliga delar gälla till efterrättelse, varvid yttrande av sakkunnig person och befäl vid brandkår må inhämtas. Särskilt skall härvid hänsyn tagas till de blivande åskådarnas ålder och antal.

För redan i bruk varande kinematografteatrar må eftergifter i denna förordnings föreskrifter medgivas intill den....., men där förändringar i avseende lokal eller apparater utföras eller där den allmänna säkerheten oundgängligen så fodrar, må vederbörande omedelbart efter förordningens trädande i kraft anbefalla dess tillämpande. Vill ägare av kinematograflokal vidtaga förändringar av densamma, skall tillstånd därtill sökas.

Vid kinematografteatrar eller andra föreställningar, där uteslutande sådana film komma till användning, som icke fatta eld eller, om de fattat eld, efter avlägsnandet av anledningen till tändningen, upphöra att brinna, må i förordningens bestämmelser eftergifter medgivas i de delar, vilka avse eldfaras förebyggande.

Inläst och korrekturläst av Värmlands Brandhistoriska Klubb i september 2012. Viss modernisering har skett av språk och stavning